

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Kusięta

Kod krajobrazu: 24-341.31-012

Położenie administracyjne: Gmina Olsztyn, Powiat częstochowski;
Gmina Mstów, Powiat częstochowski

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Krajobraz bezleśnych skałek i muraw naskalnych w okolicy miejscowości Kusięta. Widoczne młode Jezioro Krasowe (fot. Jerzy Nita)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Kusięta
ID	951
Kod krajobrazu	24-341.31-012
Typ, podtyp krajobrazu	4d - Bezleśne skałki i murawy naskalne
Typ rzeźby terenu*	D - Krajobrazy wzgórzowe
Kod mezoregionu*	341.31
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Częstochowska
Typ krajobrazu naturalnego*	Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Węglanowe i gipsowe - erozyjne: zwartych masywów ze skałkami
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.4.1.a
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Ogrodzeniecko-Mstowski
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	47
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.25
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Jura Krakowsko-Częstochowska – część środkowa
Położenie administracyjne	Gmina Olsztyn, Powiat częstochowski; Gmina Mstów, Powiat częstochowski
Powierzchnia (ha)	234,36

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - bezleśne skałki i murawy naskalne w okolicy Kusięta. Jednostka krajobrazowa położona jest na terenie czterech miejscowości Kusięta (najbardziej aktywne współczesne procesy krasowe na Wyżynie Częstochowskiej), Olsztyn (formy ostańcowe), Srocko i Brzyszków (murawy na obszarze bezskałkowym).

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu z kryterium unikatowości ze względu na unikatowość podtypu;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na występowanie wyjątkowych formacji krasu oraz z uwagi na to, że jako całość krajobraz stanowi modelowy, klasyczny przykład zachowania cech krajobrazu charakterystyczny dla tzw. Jury Polskiej; o przewadze wartości przyrodniczych o wysokiej naturalności.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Jest to obszar bardzo interesującego krasu zarówno odkrytego, jak i podziemnego (współczesne leje krasowe i jeziorka krasowe). Część południową stanowią Góry Towarne (chronione jako użytek ekologiczny), część środkową obniżenia z lejami krasowymi, część północną - murawy z mocno zdegradowanymi formami ostańcowymi. Zespół wzgórz skałkowych złożony z dwu dużych grup skałkowych. Wzgórza, rozdzielone są na dwa masywy (grupy) poprzez szeroką przełęcz. Tworzą je Góry Towarne Duże z najwyższym wzniesieniem 348,7 m n.p.m. oraz Góry Towarne Małe, położone bardziej na południe i osiągające wysokość 334,1 m n.p.m. Wzgórza skałkowe Gór Towarnych są przykładem mutońców lodowcowych. Liczne jaskinie: Jaskinia Towarna (zwana Niedźwiedzią) i Dzwonnica, Cabanowa, Kopana. W Górach Towarnych znajdują się liczne mezo i mikro formy krasu naskalnego oraz schroniska skalne, nisze skalne, leje krasowe. Jeziorko (jeziorka -okresowo) w Kusiętach jest największym akwenem wodnym utrzymujących się na słaboprzepuszczalnych, gliniastych osadach wypełniających leje krasowe, które stosunkowo licznie występują w rejonie Kusięta – Srocko – Małusy Wielkie. To jedyne tego rodzaju obiekty na Wyżynie. W północnej części - w granicy sąsiedniej jednostki leśnej (nie będącej krajobrazem priorytetowym), w wyniku zawalenia odcinka stropu systemu jaskiniowego, bądź stopniowego połączenia się ciągu kilkunastu lejów krasowych powstał unikatowy uwał. Jednostka położona w całości w Parku Krajobrazowym Orlich Gniazd, w części sięga obszaru Natura 2000 - Ostoja Olsztyńsko-Mirowska PLH240015.

Walory kulturowe

Brak szczególnych walorów kulturowych. Przez obszar przebiega szlak kulturowy: Szlak Maryjny.

Fizjonomia krajobrazu

Tło krajobrazowe tworzą murawy. Wśród nich pojawia się zabudowa wiejska otoczona zarastającymi polami i nieużytkami. Krajobraz o zróżnicowanych warunkach ekspozycji, ograniczone możliwości ekspozycji czynnej (zadrzewienia). Góry Towarne stanowią doskonały obiekt ekspozycji czynnej (punkty widokowe na wzniesieniach). Możliwość obserwacji dalekiej i wieloplanowej panoramy z sylwetą wzgórz i Zamku w Olsztynie. Przez obszar przebiega czerwony, turystyczny Szlak Orlich Gniazd.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Równoległe pola uprawne z zadrzewieniami śródpolnymi (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 2

Jeziorko Krasowe z widocznym bardzo niskim stanem wody (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 3

Rozcinająca krajobraz linia kolejowa i zabudowa miejscowości Kusięta Nowe (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 4

Góra Towarne. Wieś ze wstęgowym układem pól i zadrzewieniami śródpolnymi oddaje charakter jednostki (fot. Jerzy Nita)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

